

CENTRUM MEDYCZNE
KSZTAŁCENIA
PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji w dziedzinie

PSYCHOSEKSUOLOGII

dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra uzyskany na kierunku
studiów w zakresie psychologii

Zatwierdzam
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Piotr Bromber
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/
20-10-2023 r.

Warszawa 2023

Program szkolenia specjalizacyjnego opracował zespół ekspertów:

1. Prof. dr hab. Zbigniew Lew-Starowicz – konsultant krajowy w dziedzinie seksuologii;
2. Prof. dr hab. Maria Beisert – przedstawiciel konsultanta krajowego;
3. Prof. dr hab. Józef Gierowski – przedstawiciel konsultanta krajowego;
4. Dr Filip Szumski - przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego;
5. Dr n. med. Monika Szymańska – przedstawiciel Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego.

I. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

A. Cele szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Rozwój wiedzy z zakresu seksuologii, nauk medycznych i humanistyczno-społecznych umożliwiającej rozumienie i rozwiązywanie problemów związanych z seksualnością.
- 2) Nabywanie i doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy w działalności diagnostycznej, terapeutyczno-rehabilitacyjnej, eksperckiej, orzeczniczej.
- 3) Nabywanie i doskonalenie wiedzy i umiejętności potrzebnych do stosowania psychologicznych metod terapii zaburzeń i problemów seksualnych.
- 4) Rozwój świadomości metodologicznej.
- 5) Rozwijanie wysokich standardów funkcjonowania zawodowego (etyka zawodowa) w kontakcie z pacjentem i jego rodziną oraz we współpracy z pracownikami służby zdrowia.

B. Uzyskane kompetencje zawodowe

Osoba, która zrealizuje szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie psychoseksuologii i otrzyma tytuł specjalisty uzyska szczególne kwalifikacje zawodowe umożliwiające:

- 1) samodzielne stawianie diagnozy psychologiczno – seksuologicznej;
- 2) wskazywanie i planowanie postępowania terapeutycznego i/ lub rehabilitacyjnego w zakresie wyznaczonym psychologiczno - seksuologiczną diagnozą pacjenta;

- 3) stosowanie psychologicznych metod leczenia zaburzeń i problemów seksualnych;
- 4) stosowanie psychologicznych metod rehabilitacji zaburzeń i problemów seksualnych;
- 5) wydawanie opinii psychologiczno – seksuologicznych;
- 6) opracowanie programów profilaktyki i promocji zdrowia seksualnego;
- 7) opracowanie i przeprowadzanie/wykonywanie programów edukacji seksualnej.

Ponadto specjalista psychoseksuolog będzie uprawniony do:

- 1) udzielania konsultacji;
- 2) wystawiania specjalistycznych opinii i orzeczeń;
- 3) udzielania konsultacji w kwestiach zdrowia publicznego i polityki społecznej;
- 4) edukacji.

C. Sposób organizacji szkolenia specjalizacyjnego

Szkolenie specjalizacyjne prowadzone jest zgodnie z programem szkolenia specjalizacyjnego i kończy się egzaminem. Kierownik specjalizacji na podstawie programu przygotowuje indywidualny plan szkolenia specjalizacyjnego określający warunki i przebieg szkolenia zapewniający opanowanie wiadomości i nabycie umiejętności praktycznych określonych w programie specjalizacji. Szkolenie specjalizacyjne odbywa się poprzez uczestniczenie w kursach, warsztatach, udział w stażach w wytypowanych instytucjach, samokształcenie drogą studiowania piśmiennictwa oraz nabywanie doświadczenia w wyniku realizacji zadań praktycznych.

Szkolenie specjalizacyjne obejmuje 5 bloków:

1. Blok podstawowy
2. Blok: Seksuologia rozwojowa
3. Blok: Seksuologia kliniczna
4. Blok: Seksuologia sądowa
5. Blok: Seksuologia społeczno – kulturowa

II. CZAS TRWANIA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie psychoseksuologii trwa 4 lata i obejmuje:

- 1) 5 bloków trwających łącznie 1976 godzin, w tym:
  - a) 17 modułów, a w tym:
    - 28 kursów specjalizacyjnych w wymiarze 856 godzin,
    - 5 staży kierunkowych w wymiarze 1120 godzin;
- 2) kurs specjalizacyjny jednolity w wymiarze 16 godzin;
- 3) staż podstawowy trwający 4472 godzin, obejmujący wykonywanie czynności zawodowych zgodnych z programem specjalizacji.

Plan kształcenia	Liczba dni	Liczba godzin
Bloki, moduły, kursy specjalizacyjne, staże		
1. BLOK PODSTAWOWY		
Moduł I		
Status seksuologii jako nauki		
Kurs specjalizacyjny:		
1. Status seksuologii jako nauki w Polsce i na świecie	1	8
MODUŁ II		
Pojęcie normy i patologii seksualnej		
Kurs specjalizacyjny:		
1. Pojęcie normy i patologii seksualnej	1	8
MODUŁ III		
Zdrowie seksualne		
Kurs specjalizacyjny:		
1. Zdrowie seksualne	2	16
Łącznie czas trwania kształcenia w ramach bloku	4	32
2. BLOK SEKSUOLOGIA ROZWOJOWA		

Plan kształcenia Bloki, moduły, kursy specjalizacyjne, staże	Liczba dni	Liczba godzin
Moduł I		
Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa		
Kursy specjalizacyjne:		
1. Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa	4	32
2. Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa – urazy wczesnodziecięce, diagnoza i interwencja	4	32
Moduł II		
Rozwój seksualny w okresie dorastania		
Kursy specjalizacyjne:		
1. Rozwój seksualny w okresie dorastania	4	32
2. Rozwój seksualny w okresie dorastania – warsztaty praktyczne	4	32
Moduł III		
Rozwój seksualny w okresie dorosłości		
Kursy specjalizacyjne:		
1. Rozwój seksualny w okresie dorosłości	4	32
2. Rozwój seksualny w okresie dorosłości – diagnoza i interwencja – warsztaty praktyczne	4	32
Moduł IV		
Edukacja seksualna		
Kursy specjalizacyjne:		
1. Edukacja seksualna	4	32
2. Edukacja seksualna - warsztaty praktyczne	4	32
Staż kierunkowy:		
1. Edukacja seksualna w szkole	20	160
Łącznie czas trwania kształcenia w ramach bloku	52	416
3. BLOK SEKSUOLOGIA KLINICZNA		
Moduł I		
Znajomość podstaw zdrowia seksualnego		

Plan kształcenia Bloki, moduły, kursy specjalizacyjne, staże	Liczba dni	Liczba godzin
Kurs specjalizacyjny: 1. Znajomość podstaw zdrowia seksualnego	1	8
Moduł II Zaburzenia seksualne		
Kursy specjalizacyjne: 1. Zaburzenia seksualne 2. Zaburzenia seksualne – warsztaty praktyczne	3 7	24 56
Moduł III Leczenie zaburzeń seksualnych		
Kursy specjalizacyjne: 1. Leczenie zaburzeń seksualnych 2. Leczenie zaburzeń seksualnych – warsztaty praktyczne Staż kierunkowy: 1. Klinika zaburzeń seksualnych	3 10 60	24 80 480
Łącznie czas trwania kształcenia w ramach bloku	84	672
4. BLOK SEKSUOLOGIA SĄDOWA		
Moduł I Sprawcy przemocy seksualnej		
Kursy specjalizacyjne: 1. Sprawcy przemocy seksualnej 2. Sprawcy przemocy seksualnej – warsztaty praktyczne Staż kierunkowy: 1. Sprawcy przemocy seksualnej	4 4 20	32 32 160
Moduł II Ofiary przemocy seksualnej		
Kursy specjalizacyjne: 1. Ofiary przemocy seksualnej	4	32

Plan kształcenia Bloki, moduły, kursy specjalizacyjne, staże	Liczba dni	Liczba godzin
2. Ofiary przemocy seksualnej – warsztaty praktyczne	4	32
Staż kierunkowy: 1. Ofiary przemocy seksualnej	20	160
Moduł III		
Opiniowanie sądowo – seksuologiczne		
Kursy specjalizacyjne: 1. Opiniowanie sądowo - seksuologiczne	7	56
2. Opiniowanie sądowo - seksuologiczne – warsztaty praktyczne	4	32
Staż kierunkowy: 1. Opiniowanie sądowo – seksuologiczne	20	160
Łącznie czas trwania kształcenia w ramach bloku	87	696
5. BLOK SEKSUOLOGIA SPOŁECZNA I KULTUROWA		
Moduł I		
Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka		
Kursy specjalizacyjne: 1. Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka	4	32
2. Kobiecość i męskość	4	32
Moduł II		
Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność		
Kurs specjalizacyjny: 1. Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność	4	32
Moduł III		
Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność		
Kurs specjalizacyjny: 1. Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność	2	16

Plan kształcenia Bloki, moduły, kursy specjalizacyjne, staże	Liczba dni	Liczba godzin
Moduł IV		
Rozwój technologii a seksualność		
Kursy specjalizacyjne:		
1. Rozwój technologii a seksualność	2	16
2. Rozwój technologii a seksualność – warsztaty praktyczne	4	32
Łącznie czas trwania kształcenia w ramach bloku	20	160
Łącznie czas trwania kształcenia w ramach wszystkich bloków	247	1976
Kurs specjalizacyjny jednolity:		
Prawo medyczne	2	16
Staż podstawowy	559	4472
Samokształcenie	80	640
Łącznie czas trwania kształcenia specjalizacyjnego	888	7104
Urlopy wypoczynkowe	104	832
Dni ustawowo wolne od pracy	52	416
Łącznie czas trwania szkolenia specjalizacyjnego	1044	8352

III. SZCZEGÓŁOWY ZAKRES WYMAGANEJ WIEDZY

TEORETYCZNEJ I WYKAZ UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

A. Zakres wymaganej wiedzy teoretycznej będącej przedmiotem szkolenia specjalizacyjnego

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia osoba specjalizująca wykaże się wiedzą dotyczącą:

- 1) statusu seksuologii jako nauki w Polsce i na świecie;
- 2) pojęcia normy i patologii seksualnej;
- 3) modeli seksualności człowieka;

- 4) zdrowia seksualnego;
- 5) etycznego i prawnego kontekstu pracy psychoseksuologa;
- 6) znajomości współczesnych badań nad płcią kulturową;
- 7) znajomości dróg socjalizacji płciowej w rodzinie we wczesnym dzieciństwie oraz wzorców kobiecości i męskości z perspektywy historycznej i współczesnej;
- 8) znajomości wpływu podstawowych instytucji społecznych (rodzina, szkoła, media, prawo) na seksualność człowieka;
- 9) znajomości wpływu wybranych zjawisk społecznych (prostytycja, pornografia) na seksualność człowieka;
- 10) znajomości zależności między rozwojem technologii a seksualnością człowieka.

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia osoba specjalizująca wykaże się także wiedzą w poniższym zakresie:

1. Ogólna charakterystyka rozwoju seksualnego:

- 1) znajomość wybranych teorii rozwoju seksualnego człowieka;
- 2) znajomość biomedycznych podstaw rozwoju seksualnego człowieka;
- 3) znajomość psychologicznych podstaw rozwoju seksualnego człowieka;
- 4) znajomość społeczno – kulturowych uwarunkowań rozwoju seksualnego człowieka;
- 5) normatywne i pozanormatywne wątki rozwoju seksualnego w cyklu życia człowieka.

2. Specyfika poszczególnych okresów rozwoju seksualnego:

- 1) dzieciństwo;
- 2) dorastanie;
- 3) dorosłość.

3. Znajomość zasad i metod prowadzenia oddziaływań z zakresu edukacji seksualnej dla wszystkich grup wiekowych.

4. Znajomość podstaw zdrowia seksualnego:

- 1) znajomość koncepcji zdrowia seksualnego WHO.

5. Znajomość zaburzeń seksualnych:

- 1) znajomość klasyfikacji zaburzeń seksualnych ICD, DSM, ISSM;
- 2) znajomość kliniki zaburzeń seksualnych;
- 3) znajomość zaburzeń seksualnych w różnych chorobach.

6. Znajomość leczenia zaburzeń seksualnych:

- 1) znajomość metod leczenia zaburzeń seksualnych;
- 2) znajomość specyfiki leczenia w różnych grupach wiekowych.

7. Znajomość podstaw zdrowia seksualnego:

- 1) znajomość koncepcji zdrowia seksualnego WHO.

8. Znajomość zaburzeń seksualnych:

- 1) znajomość klasyfikacji zaburzeń seksualnych ICD, DSM, ISSM;
- 2) znajomość kliniki zaburzeń seksualnych;
- 3) znajomość zaburzeń seksualnych w różnych chorobach.

9. Znajomość leczenia zaburzeń seksualnych:

- 1) znajomość metod leczenia zaburzeń seksualnych;
- 2) znajomość specyfiki leczenia w różnych grupach wiekowych.

10. Znajomości problematyki przemocy seksualnej ujmowanej z perspektywy jej sprawców:

- 1) zjawisko przemocy seksualnej i jej podstawowe formy;
- 2) znajomość wybranych teorii dotyczących przemocy i przestępczości seksualnej;
- 3) przemoc seksualna a zaburzenia psychiczne uwzględniane w klasyfikacjach psychiatrycznych;
- 4) etiologia i motywacja przemocy seksualnej oraz typologia sprawców;
- 5) udzielanie pomocy i leczenie sprawców przemocy seksualnej;
- 6) przemoc i przestępczość seksualna z perspektywy odpowiedzialności karnej i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających;
- 7) wiedza dotycząca formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych;
- 8) zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;

11. Znajomość problematyki przemocy seksualnej analizowanej z perspektywy jej ofiar:

- 1) bezpośrednie i odległe następstwa i konsekwencje przemocy seksualnej u jej ofiar;
- 2) udzielanie pomocy ofiarom przemocy seksualnej – perspektywa prawna i terapeutyczna;
- 3) przeciwdziałanie przemocy seksualnej;

- 4) zapobieganie wtórnej wiktyimizacji ofiar przemocy seksualnej;

12. Wiedza dotycząca opiniodawczej praktyki sądowo-seksuologicznej:

- 1) specyfika klinicznej, seksuologicznej diagnozy psychologicznej dla celów sądowych, jej prawnokarny i procesowy kontekst;
- 2) ogólne zasady sporządzania ekspertyzy seksuologicznej dla celów sądowych – przedmiot i zakres ekspertyzy, standardy, procedury diagnostyczne i problemy etyczne;
- 3) typowe sytuacje i zadania opiniodawcze dotyczące problematyki seksuologicznej w procesie karnym, w tym:
  - a) seksuolog jako współautor interdyscyplinarnej, kompleksowej opinii sądowej dotyczącej poczytalności i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających wobec sprawców przestępstw seksualnych,
  - b) zasady formułowania opinii dotyczących prognozy kryminologicznej sprawców przestępstw seksualnych – szacowanie ryzyka seksualnej, kryminalnej przemocy i monitorowania go w trakcie oddziaływań leczniczo-rehabilitacyjnych,
  - c) zeznania świadków jako przedmiot opinii sądowo-seksuologicznej,
  - d) ekspertyza seksuologiczna dotycząca wyjaśnień podejrzanych i oskarżonych sprawców przestępstw seksualnych,
  - e) zadania seksuologów sądowych w ramach psychologii śledczej – profilowanie sprawców przestępstw seksualnych;
- 4) opiniowanie sądowo-seksuologiczne w sprawach rodzinnych i opiekuńczych;
- 5) opiniowanie sądowo-seksuologiczne w sprawach cywilnych.

B. Wykaz wymaganych umiejętności praktycznych będących przedmiotem szkolenia specjalizacyjnego

Oczekuje się, że po ukończeniu szkolenia osoba specjalizująca wykaże się umiejętnością:

- 1) przedstawienia podstawowych zasad warsztatu badawczego, diagnostycznego i terapeutycznego psychoseksuologa;
- 2) odróżniania normy i patologii w seksuologii;
- 3) przedstawienia podstawowych modeli seksualności człowieka;
- 4) przedstawienia podstaw psychofizjologii seksualnej;

- 5) przedstawienia ram etycznych i prawnych pracy psychoseksuologa;
- 6) odróżniania normatywnej i nienormatywnej linii rozwoju seksualnego;
- 7) określania zachowań repertuarowych właściwych dla poszczególnych okresów rozwojowych;
- 8) rozumienia i identyfikowania mechanizmów rozwoju seksualnego;
- 9) rozpoznawania biopsychospołecznych uwarunkowań i rozwoju seksualnego i kierunku ich wpływu;
- 10) prowadzenia oddziaływań w zakresie edukacji seksualnej dla wszystkich grup wiekowych;
- 11) przeprowadzania badania psychologiczno-seksuologicznego;
- 12) diagnozowania zaburzeń seksualnych;
- 13) stosowania metod leczenia zaburzeń seksualnych;
- 14) rozpoznawania i analizowania przemocy seksualnej ujmowanej zarówno z perspektywy jej sprawcy jak i ofiary;
- 15) udzielania pomocy psychologicznej zarówno ofiarom przemocy seksualnej jak i ich sprawcom;
- 16) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych oraz ich ofiar;
- 17) podejmowania działań ukierunkowanych na zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 18) zaplanowania i przeprowadzenia klinicznej diagnozy sądowo-seksuologicznej dla celów orzecznictwa sądowego oraz samodzielnego sporządzenia stosownej ekspertyzy sądowej;
- 19) rozróżniania biologicznych podstaw kształtowania się płci od dróg kształtowania się płci kulturowej oraz umiejętność określenia zależności między nimi;
- 20) rozumienia znaczenia różnych typów płci dla rozwoju i funkcjonowania społecznego (seksualnego) człowieka;
- 21) wskazywania znaczenia czynnika płci dla wyboru miejsca człowieka w społeczeństwie;
- 22) rozumienia związków między seksualnością a wybranymi głównymi instytucjami, zjawiskami społeczno – kulturowymi i rozwojem technologii.

1. BLOK PODSTAWOWY

Blok podstawowy realizowany jest w formie 3 modułów obejmujących 3 kursy specjalizacyjne trwające 32 godziny.

Moduł I

Status seksuologii jako nauki

Moduł realizowany jest w formie 1 kursu specjalizacyjnego trwającego 8 godzin.

1. (B1/I) Kurs specjalizacyjny: „Status seksuologii jako nauki w Polsce i na świecie”

Cel kursu:

poznanie historii badań seksualnych, biografii pionierów seksuologii oraz podstaw etycznych i prawnych pracy seksuologa.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) rys historyczny – rozwój seksuologii od okresu przedhistorycznego do współczesnej naukowej wiedzy seksuologicznej;
- 2) pionierzy seksuologii w Polsce i na świecie;
- 3) zasady prowadzenia badań w seksuologii, korzystania z ich wyników oraz ich rozpowszechniania;
- 4) podstawy etyczne i prawne pracy psychoseksuologa.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) przedstawienia historycznych podstaw seksuologii oraz postaci zasłużonych dla jej rozwoju;
- 2) określenia współczesnego statusu seksuologii jako nauki;
- 3) przedstawienia podstawowych zasad warsztatu badawczego, diagnostycznego i terapeutycznego psychoseksuologa i umiejętność ich aplikowania;

- 4) przedstawienia podstawowych kodeksów etycznych i uregulowań prawnych, określających ramy pracy psychoseksuologa.

Czas trwania kursu: 1 dzień (8 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł II

Pojęcie normy i patologii seksualnej

Moduł realizowany jest w formie 1 kursu specjalizacyjnego trwającego 8 godzin.

1. (B1/II) Kurs specjalizacyjny: „Pojęcie normy i patologii seksualnej”

Cel kursu:

poznanie typologii norm seksualnych, jej uwarunkowań i wpływu na pracę terapeutyczną.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) pojęcie normy i patologii w seksuologii;
- 2) etiologia norm seksuologicznych;
- 3) rodzaje norm w seksuologii i ich związek z innymi normami społecznymi;
- 4) wpływ definicji normy w seksuologii na ujęcie i klasyfikacje patologii (ICD i DSM).

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) przedstawienia definicji różnego typu norm seksuologicznych;
- 2) przedstawienia zależności między normami seksuologicznymi i innymi normami społecznymi oraz znajomość ich wpływu na pracę psychoseksuologa;
- 3) definiowania patologii seksualnej i wynikających stąd konsekwencji.

Czas trwania kursu: 1 dzień (8 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł III

Zdrowie seksualne

Moduł realizowany jest w formie 1 kursu specjalizacyjnego trwającego 16 godzin.

1. (B1/III) Kurs specjalizacyjny: „Zdrowie seksualne”

Cel kursu:

poznanie ewolucji pojęcia zdrowia seksualnego, jego zdefiniowania przez ONZ i WHO oraz wpływu na działania prozdrowotne.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) modele seksualności człowieka;
- 2) pojęcie i koncepcje zdrowia seksualnego:
  - a) uwarunkowania zdrowia seksualnego,
  - b) procesy osiągania zdrowia seksualnego i zapobiegania patologii.
- 3) psychofizjologia seksualna:
  - a) psychofizjologiczne podstawy seksualności,
  - b) anatomia i fizjologia narządów płciowych żeńskich i męskich,
  - c) psychofizjologia reakcji seksualnych.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) przedstawienia współczesnych modeli seksualności człowieka;
- 2) przedstawienia współczesnych definicji zdrowia seksualnego i koncepcji, z których się wywodzą;
- 3) przedstawienia uwarunkowań zdrowia seksualnego i zachowań prozdrowotnych;
- 4) przedstawienia podstaw psychofizjologii seksualnej.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. BLOK

SEKSUOLOGIA ROZWOJOWA

Blok szczegółowy w zakresie seksuologii rozwojowej realizowany jest w formie 4 modułów obejmujących 8 kursów specjalizacyjnych trwających 256 godzin oraz 1 stażu kierunkowego trwającego 160 godzin.

Moduł I

Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny.

1. (B2/I) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa”

Cel kursu:

poznanie uwarunkowań rozwoju psychoseksualnego w okresie dzieciństwa, zachowań normalnych i zaburzonych u dzieci.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) biomedyczne i psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie życia płodowego – prawidłowości i zaburzenia rozwoju, wady rozwojowe i ich konsekwencje;
- 2) biomedyczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie wczesnego, średniego i późnego dzieciństwa – prawidłowości i zaburzenia rozwoju, wady rozwojowe i ich konsekwencje;
- 3) psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie dzieciństwa:
  - a) żeńska i męska linia rozwoju seksualnego,
  - b) wpływ osób znaczących na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
  - c) wpływ rówieśników na kształt i przebieg rozwoju seksualnego.
- 4) urazy wczesnodziecięce i ich znaczenie dla rozwoju seksualnego człowieka;

- 5) pojęcie normy seksuologicznej dla dzieci i pojęcie zaburzeń rozwoju seksualnego;
- 6) typowa i nietypowa ekspresja seksualna w okresie dzieciństwa;
- 7) specyfika interwencji w sytuacjach normatywnych i odbiegających od normy rozwojowej w okresie dzieciństwa.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w życiu płodowym oraz określania czynników na ten stan wpływających;
- 2) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w dzieciństwie na każdym z jego trzech etapów oraz określania czynników na ten stan wpływających;
- 3) określania przebiegu żeńskiej i męskiej linii rozwoju seksualnego;
- 4) różnicowania typowej dziecięcej ekspresji seksualnej od ekspresji zaburzonej;
- 5) wykorzystywania wiedzy o rozwoju seksualnym w dzieciństwie i urazach wczesnodziecięcych dla planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B2/I) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dzieciństwa – urazy wczesnodziecięce, diagnoza i interwencja”

Cel kursu:

poznanie typologii urazów w okresie dzieciństwa, ich wpływu na zdrowie i możliwości leczenia.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) uwarunkowania urazów wczesnodziecięcych;
- 2) treść i rodzaje urazów wczesnodziecięcych na wszystkich etapach rozwoju seksualnego w dzieciństwie;

3) leczenie urazów wczesnodziecięcych.

Zakres umiejętności praktycznych;

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) rozpoznawania objawów różnego typu urazów wczesnodziecięcych;
- 2) określania wpływu różnego typu urazów wczesnodziecięcych na linię rozwoju seksualnego w przyszłości;
- 3) wykorzystywania wiedzy o urazach wczesnodziecięcych dla planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu w formie zadania praktycznego.

Moduł II

Rozwój seksualny w okresie dorastania

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny.

1. (B2/II) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dorastania”

Cel kursu:

poznanie uwarunkowań rozwoju psychoseksualnego w okresie dojrzewania, zagrożeń i działań prozdrowotnych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) biomedyczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie dorastania–
prawidłowości i zaburzenia rozwoju i ich konsekwencje;
- 2) psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie dorastania:
  - a) żeńska i męska linia rozwoju seksualnego,
  - b) wpływ osób znaczących na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
  - c) wpływ grupy rówieśniczej na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
  - d) wpływ mediów i Internetu na kształt i przebieg rozwoju seksualnego,
  - e) specyfika zagrożenia ryzykiem STD w okresie dorastania.

- 3) pojęcie normy seksuologicznej dla młodzieży i pojęcie zaburzeń rozwoju seksualnego w okresie dorastania;
- 4) typowa i nietypowa ekspresja seksualna w okresie dorastania;
- 5) specyfika interwencji w sytuacjach normatywnych i odbiegających od normy rozwojowej w okresie dorastania.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w okresie dorastania oraz określania czynników na ten stan wpływających,
- 2) określania przebiegu żeńskiej i męskiej linii rozwoju seksualnego,
- 3) różnicowania typowej ekspresji seksualnej od ekspresji zaburzonej w okresie dorastania,
- 4) wykorzystywania wiedzy o rozwoju seksualnym w dorastaniu dla planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B2/II) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dorastania – warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

poznanie nawiązywania relacji z nastolatkami, uważności, diagnozowania i udzielania pomocy.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) nawiązanie kontaktu (emocjonalnego i intelektualnego) z nastolatkiem zgłaszającym problem seksualny oraz umiejętność posługiwania się specyficznymi narzędziami w procesie diagnozowania;
- 2) rozpoznawanie objawów różnego typu zaburzeń okresu dorastania;

- 3) wykorzystywanie wiedzy o seksualności okresu dorastania dla diagnozowania i planowania interwencji.
- 4) wykorzystywanie wiedzy o seksualności dorastających dla współpracy na linii rodzice, opiekunowie – dorastający w rozwiązywaniu problemów seksualnych tego okresu.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) rozpoznawania objawów różnego typu zaburzeń w okresie dorastania;
- 2) wykorzystywania wiedzy o specyfice rozwoju seksualnego w okresie dorastania dla planowania i przeprowadzania interwencji;
- 3) współpracy na linii rodzice, opiekunowie – dorastający w trakcie rozwiązywania problemów seksualnych tego okresu;

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł III

Rozwój seksualny w okresie dorosłości

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny.

1. (B2/III) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dorosłości”

Cel kursu:

poznanie uwarunkowań rozwoju psychoseksualnego w okresie dorosłości, seksualności wiążącej się z rodzicielstwem oraz działań prozdrowotnych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) biomedyczne i psychospołeczne aspekty rozwoju seksualnego w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości – prawidłowości i zaburzenia rozwoju.

- 2) charakterystyka zjawisk typowych dla seksualności okresu wczesnej dorosłości czyli poszukiwania stałego partnera seksualnego i budowania związku:
  - a) sposób kształtowania swojego wizerunku jako osoby seksualnej (zróżnicowane dla młodych kobiet i mężczyzn modele cyklu seksualnego, fenomeny orgazmu, satysfakcja seksualna),
  - b) podejmowania decyzji prokreacyjnych: seksualność okresu ciąży, porodu i połogu, wybór właściwej antykoncepcji,
  - c) aseksualność.
- 3) charakterystyka zjawisk typowych dla seksualności dla okresu średniej dorosłości czyli czasu stabilizacji seksualnej:
  - a) rytualizacja zachowań seksualnych,
  - b) zmiany wzorców seksualnych (eksperymentowanie z seksualnością: swinging, pornografia, promiskuityzm, uzależnienie od seksu, seksualność związków rekonstruowanych o dużej różnicy wieku, podejmowanie nowych i późnych decyzji prokreacyjnych),
  - c) meno- i andropauza wraz z towarzyszącymi im zmianami fizjologicznymi.
- 4) charakterystyka zjawisk typowych dla seksualności dla okresu późnej dorosłości czyli czasu przeformułowania lub wycofania się lub aktywności seksualnej:
  - a) przejścia z genitalności do zachowań pozagenitalnych,
  - b) korzystanie z nietypowych form aktywności seksualnej: bezpieczny i niebezpieczny udział osób starszych w zachowaniach seksualnych wykorzystujących nowe zdobycze techniki (Internet, telefonia komórkowa),
  - c) pomoc i uzależnienie od innych przy podejmowaniu aktywności seksualnej.
- 5) normatywna i pozanormatywna ekspresja seksualna okresu wczesnej, średniej i późnej dorosłości:
  - a) wpływ wieku i kontekstu społecznego na ocenę ekspresji seksualnej osób dorosłych,
  - b) ryzykowne zachowania seksualne.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) różnicowania prawidłowego od nieprawidłowego kształtu i przebiegu rozwoju seksualnego w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości oraz określania przyczyn na ten stan wpływających;
- 2) definiowania i rozpoznawania typowej i zaburzonej ekspresji seksualnej;
- 3) wykorzystywania wiedzy o rozwoju seksualnym w okresie wczesnej, średniej i późnej dorosłości dla postawienia diagnozy oraz planowania i przeprowadzania interwencji.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B2/III) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój seksualny w okresie dorosłości - diagnoza i interwencja - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

poznanie metod diagnostycznych zaburzeń seksualnych i opracowanie programu terapeutycznego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) opis przebiegu rozwoju seksualnego w ciągu życia - praca z pacjentem dorosłym zgłaszającym problem seksualny;
- 2) diagnoza różnicowa i funkcjonalna (lub inna) występujących u pacjenta zaburzeń seksualnych lub rozpoznanie braku zaburzeń;
- 3) planowanie działań leczących na podstawie postawionego rozpoznania.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) nawiązania kontaktu (emocjonalnego i intelektualnego) z pacjentem zgłaszającym problem seksualny oraz umiejętność posługiwania się narzędziami badawczymi w procesie diagnozowania;
- 2) rozpoznawania objawów różnego typu zaburzeń na podstawie wyników badań;

- 3) konstruowania różnego typu diagnoz (różnicowa, strukturalno-funkcjonalna, genetyczna, protodiagnoza) adekwatnych dla zgłaszanego problemu i potrzeb pacjenta;
- 4) wykorzystywania wiedzy o seksualności dorosłego pacjenta dla diagnozowania i planowania działań leczących.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu w formie zadania praktycznego.

Moduł IV

Edukacja seksualna

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny oraz 1 stażu kierunkowego 160 godzin.

1. (B2/IV) Kurs specjalizacyjny: „Edukacja seksualna”

Cel kursu:

poznanie podstaw edukacji seksualnej i powiązania jej z promocją zdrowia seksualnego.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) zasady edukacji seksualnej;
- 2) diagnoza potrzeb edukacyjnych;
- 3) konteksty edukacji seksualnej;
- 4) edukacja seksualna jako kształtowanie wiedzy, umiejętności i postaw;
- 5) metodyka i metody stosowane w edukacji seksualnej;
- 6) dostosowywanie treści i metod edukacji seksualnej do potrzeb odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - a) wieku odbiorców,
  - b) specjalnych potrzeb odbiorców, w tym związanych z niepełnościami,
  - c) poziomu wiedzy i umiejętności oraz postawami odbiorców.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) rozpoznawania potrzeb edukacyjnych beneficjentów w specyficznym kontekście;
- 2) przedstawienia metodyki i metod stosowanych w edukacji seksualnej;
- 3) samodzielnego przygotowywania oddziaływań w zakresie edukacji seksualnej.

Czas trwania kursu: 4 dni (24 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu w formie zadania praktycznego.

2. (B2/IV) Kurs specjalizacyjny: „Edukacja seksualna - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

uzyskanie umiejętności oddziaływań edukacyjnych dostosowanych do typu odbiorców.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) nawiązanie i utrzymanie relacji z indywidualnym odbiorcą edukacji seksualnej;
- 2) nawiązanie i utrzymanie relacji z grupą w ramach edukacji seksualnej;
- 3) prowadzenie indywidualnej edukacji seksualnej;
- 4) prowadzenie warsztatów i wykładów z zakresu edukacji seksualnej;
- 5) znaczenie doświadczeń odbiorców edukacji seksualnej dla prowadzonych oddziaływań;
- 6) znaczenie doświadczeń psychoseksuologa dla prowadzonych przez niego oddziaływań z zakresu edukacji seksualnej.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) samodzielnego zaplanowania oddziaływań edukacyjnych z zakresu edukacji seksualnej, zarówno wobec grup, jak i wobec pojedynczych odbiorców;

- 2) samodzielnego przeprowadzenia oddziaływań edukacyjnych z zakresu edukacji seksualnej, zarówno wobec grup, jak i wobec pojedynczych odbiorców.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu w formie zadania praktycznego.

1. (B2/IV) Staż kierunkowy: „Edukacja seksualna w szkole”

Cel stażu:

w czasie stażu osoba realizująca szkolenie uczestniczy w diagnozie potrzeb edukacyjnych oraz w przygotowywaniu i realizacji oddziaływań z zakresu edukacji seksualnej, ponadto poszerza wiedzę o edukacji seksualnej oraz nabywa umiejętności związane z nawiązaniem kontaktu edukacyjnego i prowadzeniem oddziaływań edukacyjnych, a także przygotowuje program warsztatu, który następnie przeprowadza, co jest warunkiem zaliczenia.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu stażu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) planowania i przygotowywanie oddziaływań edukacyjnych;
- 2) postawienia diagnozy potrzeb edukacyjnych;
- 3) budowania kontaktu edukacyjnego z grupą młodzieżową;
- 4) prowadzenia indywidualnych i grupowych oddziaływań edukacyjnych.

Czas trwania stażu: 20 dni (160 godz.).

Miejsce stażu: szkoła podstawowa lub ponadpodstawowa.

Forma zaliczenia stażu: kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego.

3. BLOK

SEKSUOLOGIA KLINICZNA

Blok szczegółowy w zakresie seksuologii klinicznej realizowany jest w formie 3 modułów obejmujących 5 kursów specjalizacyjnych trwających 192 godziny i 1 stażu kierunkowego trwającego 480 godzin.

Moduł I

Znajomość podstaw zdrowia seksualnego

Moduł realizowany jest w formie 1 kursu specjalizacyjnego trwającego 8 godzin.

1. (B3/I) Kurs specjalizacyjny: „Znajomość podstaw zdrowia seksualnego”

Cel kursu:

poznanie kulturowych uwarunkowań koncepcji zdrowia seksualnego i historii opracowania tej definicji w WHO.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę dotyczącą:

- 1) historii koncepcji zdrowia seksualnego;
- 2) koncepcji zdrowia seksualnego w różnych kulturach;
- 3) koncepcji zdrowia seksualnego WHO.

Czas trwania kursu: 1 dzień (8 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł II

Zaburzenia seksualne

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 80 godzin.

1. (B3/II) Kurs specjalizacyjny: „Zaburzenia seksualne”

Cel kursu:

poznanie kliniki zaburzeń seksualnych, etiologii i diagnostyki różnicowej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) klasyfikacja zaburzeń seksualnych ICD, DSM, ISSM;
- 2) etiopatogeneza zaburzeń seksualnych;
- 3) klinika zaburzeń seksualnych;
- 4) zaburzenia seksualne w różnych chorobach.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B3/II) Kurs specjalizacyjny: „Zaburzenia seksualne - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

poznanie metod diagnostycznych w klinice zaburzeń seksualnych.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) nawiązywania relacji z pacjentami;
- 2) przeprowadzenia wywiadu seksuologicznego;
- 3) posługiwania się kwestionariuszami, testami, skalami;
- 4) stosowania metod medycznej diagnostyki seksuologicznej;
- 5) diagnozowania zaburzeń seksualnych;
- 6) różnicowania zaburzeń seksualnych.

Czas trwania kursu: 7 dni (56 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł III

Leczenie zaburzeń seksualnych

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 104 godziny oraz 1 stażu kierunkowego trwającego 480 godzin.

1. (B3/III) Kurs specjalizacyjny: „Leczenie zaburzeń seksualnych”

Cel kursu:

poznanie metod terapii seksualnej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) metody medyczne;
- 2) metody fizykalne;
- 3) poradnictwo seksuologiczne;
- 4) psychoterapia indywidualna, partnerska, grupowa.

Czas trwania kursu: 3 dni (24 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B3/III) Kurs specjalizacyjny: „Leczenie zaburzeń seksualnych - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

nabycie umiejętności stosowania różnych metod psychoterapii zaburzeń seksualnych.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) zawierania kontraktu terapeutycznego;
- 2) planowania leczenia;
- 3) prowadzenia poradnictwa seksuologicznego;
- 4) prowadzenia psychoterapii indywidualnej;
- 5) prowadzenia psychoterapii partnerskiej;
- 6) prowadzenia psychoterapii grupowej.

W wyniku kształcenia osoba realizująca szkolenie nabędzie umiejętności praktyczne pozwalające na stosowanie metod leczenia zaburzeń seksualnych. Po udziale w warsztatach psycholog będzie kontynuował szkolenie w placówkach seksuologicznych.

Czas trwania kursu: 10 dni (80 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

1. (B3/III) Staż kierunkowy: „Klinika zaburzeń seksualnych”

Cel stażu:

w czasie odbywania stażu osoba realizująca szkolenie uczestniczy w diagnozowaniu zaburzeń seksualnych, opracowywaniu programu ich leczenia, omawianiu leczenia pacjentów, skuteczności leczenia i problemów pojawiających się w trakcie leczenia.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) badania seksuologicznego;
- 2) nawiązania relacji z pacjentem;
- 3) planowania leczenia;
- 4) przedstawienia podstaw leczenia psychoterapeutycznego.

Czas trwania stażu: 60 dni (480 godz.).

Miejsce stażu: Zakład Seksuologii Medycznej i Psychoterapii CMKP.

Forma zaliczenia stażu: kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego.

4. BLOK

SEKSUOLOGIA SĄDOWA

Blok szczegółowy w zakresie seksuologii sądowej realizowany jest w formie 3 modułów obejmujących 6 kursów specjalizacyjnych trwających 216 godzin oraz 3 staży kierunkowych trwających 480 godzin.

Moduł I

Sprawcy przemocy seksualnej

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny oraz 1 staży kierunkowego trwającego 160 godzin.

1. (B4/I) Kurs specjalizacyjny: „Sprawcy przemocy seksualnej”

Cel kursu:

poznanie przyczyn, typologii, prewencji przemocy seksualnej i programów leczenia sprawców.

Zakres wiedzy teoretycznej;

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) zjawisko przemocy seksualnej i jej podstawowe formy;
- 2) wybrane teorie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 3) przemoc seksualna a zaburzenia psychiczne;
- 4) etiologia i motywacja przemocy oraz typologia sprawców;
- 5) udzielanie pomocy i leczenie sprawców przemocy seksualnej;
- 6) przemoc i przestępczość seksualna z perspektywy odpowiedzialności karnej i zasadności stosowania środków leczniczo-zabezpieczających;
- 7) formułowanie programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych;
- 8) zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;

- 9) znajomość etiologii przestępstw seksualnych i mechanizmów powstawania przemocy seksualnej;
- 10) znajomość klasyfikacji i charakterystyki sprawców przestępstw seksualnych;
- 11) znajomość zasad udzielania pomocy sprawców przestępstw seksualnych;
- 12) znajomość sposobów zapobiegania przestępczości seksualnej.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika.

2. (B4/I) Kurs specjalizacyjny: „Sprawcy przemocy seksualnej - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

poznanie praktycznej pracy ze sprawcami oraz programowanie przeciwdziałania przemocy seksualnej.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) znajomość zasad formułowania praktycznych oddziaływań terapeutycznych;
- 2) znajomość zasad formułowania praktycznych oddziaływań zapobiegawczych.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) rozpoznawania i analizowania przemocy seksualnej ujmowanej przede wszystkim z perspektywy jej sprawcy;
- 2) udzielania pomocy psychologicznej sprawcom przemocy seksualnej;
- 3) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przemocy seksualnej i przestępstw seksualnych;
- 4) planowania i podejmowania działań ukierunkowanych na zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 5) rozpoznawania i diagnozowania różnych form przemocy seksualnej.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika.

1. (B4/I) Staż kierunkowy: „Sprawcy przemocy seksualnej”

Cel stażu:

nabycie umiejętności związanych z zasadami formułowania sądów diagnostycznych dotyczących przemocy seksualnej oraz poszukiwaniem adekwatnych naprawczych oddziaływań terapeutyczno-zapobiegawczych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie stażu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) planowanie i przygotowywanie zadań diagnostycznych dotyczących sprawców przemocy seksualnej;
- 2) planowanie i podejmowanie działań pomocowych i terapeutycznych wobec sprawców przemocy seksualnej;
- 3) motywowanie sprawców przemocy seksualnej do korzystania z pomocy terapeutycznej;
- 4) budowanie kontaktu terapeutycznego ze sprawcami oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych oddziaływań pomocowych.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu stażu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnościami:

- 1) zaplanowania i przygotowywania zadań diagnostycznych dotyczących sprawców przemocy seksualnej;
- 2) zaplanowania i podejmowania działań pomocowych i terapeutycznych wobec sprawców przemocy seksualnej;
- 3) motywowania sprawców przemocy seksualnej do korzystania z pomocy terapeutycznej;
- 4) budowania kontaktu terapeutycznego ze sprawcami oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych oddziaływań pomocowych.

Czas trwania stażu: 20 dni (160 godz.).

Miejsce stażu: instytucja zajmująca się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy sprawcom przemocy seksualnej (zakład karny, stowarzyszenie, fundacja, poradnia itp.).

Forma zaliczenia stażu: kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego.

Moduł II

Ofiary przemocy seksualnej

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny oraz 1 stażu kierunkowego trwającego 160 godzin.

1. (B4/II) Kurs specjalizacyjny: „Ofiary przemocy seksualnej”

Cel kursu:

poznanie następstw przemocy seksualnej u jej ofiar oraz metod ich leczenia.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) zjawisko przemocy seksualnej i jej podstawowe formy analizowane z perspektywy ofiar przemocy;
- 2) bezpośrednie i odległe następstwa i konsekwencje przemocy seksualnej u jej ofiar;
- 3) udzielanie pomocy ofiarom przemocy seksualnej – perspektywa prawna i terapeutyczna;
- 4) przeciwdziałanie przemocy seksualnej;
- 5) zapobieganie wtórnej wiktymizacji ofiar przemocy seksualnej;
- 6) znajomość mechanizmów powstawania przemocy seksualnej oraz jej psychologicznych następstw i konsekwencji u ofiar;
- 7) znajomość sposobów udzielania im pomocy psychologicznej oraz zapobiegania zjawisku przemocy.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B4/II) Kurs specjalizacyjny: „Ofiary przemocy seksualnej - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

poznanie różnych metod pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej kierowanej dla ofiar przemocy seksualnej.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) rozpoznawania i analizowania przemocy seksualnej ujmowanej z perspektywy jej ofiary;
- 2) udzielania pomocy psychologicznej ofiarom przemocy seksualnej;
- 3) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla ofiar przemocy seksualnej;
- 4) podejmowania działań ukierunkowanych na zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy i przestępczości seksualnej;
- 5) rozpoznawania przesłanek i mechanizmów przemocy seksualnej u ich ofiar;
- 6) planowania i realizowania wobec nich oddziaływań terapeutyczno-zapobiegawczych.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

1. (B4/II) Staż kierunkowy: „Ofiary przemocy seksualnej”

Cel stażu:

nabycie umiejętności związane z zasadami formułowania zadań diagnostycznych dotyczących ofiar przemocy seksualnej oraz poszukiwaniem adekwatnych oddziaływań terapeutyczno-zapobiegawczych wobec nich.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu stażu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) planowania i realizowania czynności diagnostycznych dotyczących ofiar przemocy seksualnej;

- 2) planowania i podejmowania działań pomocowych i terapeutycznych wobec ofiar przemocy seksualnej;
- 3) motywowanie ofiar przemocy seksualnej do korzystania z pomocy prawnej i terapeutycznej;
- 4) budowania kontaktu terapeutycznego z ofiarami przemocy seksualnej oraz prowadzenie indywidualnych i grupowych oddziaływań pomocowych.

Czas trwania stażu: 20 dni (160 godz.).

Miejsce stażu: instytucja zajmująca się diagnozą przemocy seksualnej i udzielaniem pomocy ofiarom przemocy seksualnej (stowarzyszenie, fundacja, poradnia itp.).

Forma zaliczenia stażu: kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego.

Moduł III

Opiniowanie sądowo - seksuologiczne

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 88 godzin oraz 1 stażu kierunkowego trwającego 160 godzin.

1. (B4/III) Kurs specjalizacyjny: „Opiniowanie sądowo - seksuologiczne”

Cel kursu:

poznanie zakresu seksuologii sądowej oraz podstaw sporządzania opinii seksuologicznych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) specyfika klinicznej, seksuologicznej diagnozy psychologicznej dla celów sądowych, jej prawnokarny i procesowy kontekst;
- 2) ogólne zasady sporządzania ekspertyzy seksuologicznej dla celów sądowych – przedmiot i zakres ekspertyzy, standardy, procedury diagnostyczne i problemy etyczne;
- 3) typowe sytuacje i zadania opiniodawcze dotyczące problematyki seksuologicznej w procesie karnym, w tym:
  - a) seksuolog jako współautor interdyscyplinarnej, kompleksowej opinii sądowej dotyczącej poczytalności i zasadności stosowania środków

lecniczo-zabezpieczających wobec sprawców przestępstw seksualnych,

- b) zasady formułowania opinii dotyczących prognozy kryminologicznej sprawców przestępstw seksualnych – szacowanie ryzyka seksualnej, kryminalnej przemocy i monitorowania go w trakcie oddziaływań leczniczo-rehabilitacyjnych,
  - c) zeznania świadków jako przedmiot opinii sądowo-seksuologicznej,
  - d) ekspertyza seksuologiczna dotycząca wyjaśnień podejrzanych i oskarżonych sprawców przestępstw seksualnych,
  - e) zadania seksuologów sądowych w ramach psychologii śledczej – profilowanie sprawców przestępstw seksualnych.
- 4) opiniowanie sądowo-seksuologiczne w sprawach rodzinnych i opiekuńczych;
  - 5) opiniowanie sądowo-seksuologiczne w sprawach cywilnych;
  - 6) aktywności eksperckie oparte na dowodach naukowych;
  - 7) profesjonalne, zgodne z obowiązującymi standardami, planowanie i przeprowadzenie badań psychologicznych dla potrzeb opiniodawstwa sądowego;
  - 8) świadomość roli i zadań opiniodawczych w różnych sytuacjach procesowych, zarówno karnych jak i cywilnych.

Czas trwania kursu: 7 dni (56 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B4/III) Kurs specjalizacyjny: „Opiniowanie sądowo – seksuologiczne – warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

Nabycie umiejętności w sporządzaniu opinii sądowo-seksuologicznych oraz oceny ryzyka powrotu do zachowań przestępczych.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) standardy opracowywania opinii sądowo-seksuologicznej;
- 2) metody wykorzystywane w diagnozie na potrzeby ekspertyzy seksuologicznej;

- 3) problemy etyczne w pracy biegłego seksuologa;
- 4) opiniowanie kompleksowe – nowe obszary i zasady współpracy diagnostycznej;
- 5) kryteria oceny dowodu z opinii seksuologicznej.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) wykorzystywania wiedzy teoretycznej w planowaniu i realizowaniu czynności opiniodawczych w typowych zdaniach biegłego sądowego seksuologa;
- 2) formułowania programów i zadań terapeutyczno-rehabilitacyjnych dla sprawców przestępstw seksualnych, zwłaszcza tych, którzy ujawniają zaburzenia preferencji seksualnych;
- 3) planowania i profesjonalnego przeprowadzania zgodnego z obowiązującymi standardami niezbędnych badań sądowo-seksuologicznych;
- 4) stosowania zasad metodologicznych dotyczących opiniowania sądowego;
- 5) formułowania konkretnych propozycji terapeutyczno-rehabilitacyjnych oraz przewidzianych w przepisach prawnych dotyczących sprawców przestępstw seksualnych;
- 6) szacowania ryzyka powrotności do przestępstwa.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

1. (B4/III) Staż kierunkowy: „Opiniowanie sądowo-seksuologiczne”

Cel stażu:

w czasie stażu osoba realizująca szkolenie uczestniczy w podstawowych czynnościach diagnostycznych wykonywanych w danej instytucji. W ten sposób przyswaja wiedzę oraz nabywa umiejętności praktyczne dotyczące opiniodawstwa sądowo-seksuologicznego, a także przygotowuje studium przypadku, będące jednym z warunków zaliczenia.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu stażu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) przeprowadzenia klinicznej diagnozy sądowo-seksuologicznej;
- 2) samodzielnego sporządzenia ekspertyzy pod nadzorem specjalisty opiekuna.

Czas trwania stażu: 20 dni (160 godz.).

Miejsce stażu: instytucja wydająca opinie sądowo-seksuologiczne albo stacjonarny oddział psychiatryczny lub poradnia psychiatryczna wykonująca środki leczniczo-zabezpieczające wobec sprawców przestępstw seksualnych.

Forma zaliczenia stażu: kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego.

5. BLOK

SEKSUOLOGIA SPOŁECZNA I KULTUROWA

Blok szczegółowy w zakresie seksuologii społecznej i kulturowej realizowany jest w formie 4 modułów obejmujących 6 kursów specjalizacyjnych trwających 160 godzin.

Moduł I

Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 64 godziny.

1.(B5/I) Kurs specjalizacyjny: „Płeć kulturowa jako element tożsamości człowieka”

Cel kursu:

poznanie różnicowania, typologii i uwarunkowań płci.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) natura vs kultura:
  - a) pojęcie płci biologicznej i kulturowej oraz wzajemne relacje między nimi,

- b) pojęcie płci, tożsamości i roli płciowej.
- 2) współczesne badania nad płcią kulturową:
  - a) funkcjonalizm strukturalny,
  - b) feministyczna socjologia płci kulturowej (feminizm pierwszej i drugiej fali, feminizm współczesny).
- 3) drogi kształtowania się płci kulturowej:
  - a) socjalizacja płciowa w rodzinie we wczesnym dzieciństwie (język, ubrania, zabawki, interakcje między rodzicami a dziećmi, wizerunki w literaturze dla dzieci),
  - b) wczesna i późna socjalizacja w grupie rówieśniczej (opieka przedszkolna i szkolna),
  - c) jednakowe vs odrębne ścieżki kształcenia dziewcząt i chłopców,
  - d) używanie języka i mass mediów jako czynników kształtujących płęć kulturową,
  - e) wzorce kobiecości i męskości z perspektywy historycznej i współczesnej.
- 4) płęć biologiczna, kulturowa i role płciowe a zdrowie seksualne (podatność na choroby, opieka zdrowotna, umieralność);
- 5) seksizm w placówkach leczących, religii, finansach.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) przedstawienia biologicznych podstaw kształtowania się płci biologicznej i dróg kształtowania się płci kulturowej oraz zależności między nimi;
- 2) rozumienia znaczenia różnych typów płci dla rozwoju i funkcjonowania społecznego (seksualnego) człowieka;
- 3) przedstawienia różnych wzorców kobiecości i męskości;
- 4) przedstawienia i rozumienia zależności między płcią a zdrowiem seksualnym.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2. (B5/I) Kurs specjalizacyjny: „Kobiecość i męskość”

Cel kursu:

poznanie typologii pojęcia męskości i kobiecości we współczesnej obyczajowości.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) współczesne wzorce kobiecości i męskości oraz ich znaczenie dla wyboru własnego miejsca w społeczeństwie,
- 2) drogi kształtowania się własnej kobiecości i męskości:
  - a) w okresie dzieciństwa,
  - b) w okresie dorastania,
  - c) w okresie dorosłości.
- 3) bliższa i dalsza nisza ekologiczna wpływająca na własną kobiecość i męskość.
- 4) znaczenie wzorca kobiecości i męskości dla wykonywania zawodu seksuologa: czynniki ryzyka i szanse rozwojowe.
- 5) kobiecość i męskość a seksizm w różnych postaciach i kontekstach.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnościami:

- 1) przedstawienia własnej kobiecości i męskości;
- 2) przedstawienia czynników nadających indywidualny kształt własnej kobiecości i męskości;
- 3) przedstawienia wpływu własnej kobiecości i męskości na wybór własnego miejsca w społeczeństwie;
- 4) przedstawienia znaczenia wzorca kobiecości i męskości dla wykonywania zawodu seksuologa: konsekwencje krótko i długotrwałe;
- 5) różnicowania wzorców kobiecości i męskości od seksizmu w różnych postaciach i kontekstach.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie- warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł II

Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność

Moduł realizowany jest w formie 1 kursu specjalizacyjnego trwającego 32 godziny.

1. (B5/II) Kurs specjalizacyjny: „Instytucje społeczne kształtujące i regulujące seksualność”

Cel kursu:

poznanie społeczno-kulturowych uwarunkowań seksualności.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) seksualność jako element kultury;
- 2) społeczno – kulturowe funkcje seksualności człowieka;
- 3) wpływ rodziny na kształtowanie seksualności człowieka i seksualność w rodzinie;
- 4) wpływ religii na kształtowanie seksualności człowieka i znaczenie seksualności dla religii;
- 5) wpływ szkoły i innych instytucji edukacyjnych na kształtowanie seksualności człowieka;
- 6) wpływ prawa na kształtowanie seksualności człowieka;
- 7) seksualność w mediach i wpływ mediów na kształtowanie seksualności człowieka;
- 8) wiedza o wpływie kultury na seksualność;
- 9) znajomość związków między seksualnością, a wybranymi głównymi instytucjami społeczno – kulturowymi.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł III

Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność

Moduł realizowany w formie 1 kursu specjalizacyjnego trwającego 16 godzin.

1.(B5/III) Kurs specjalizacyjny: „Zjawiska społeczne kształtujące i modyfikujące seksualność”

Cel kursu:

poznanie prostytucji, pornografii i zjawisk pokrewnych we współczesnej obyczajowości, konsekwencji i możliwości zapobiegania negatywnym następstwom.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) prostytucja jako problem społeczny, moralny i zdrowotny:
  - a) historyczne tło prostytucji (świeckiej i sakralnej),
  - b) współczesne oblicza prostytucji w dobie rozwoju techniki,
  - c) skala i charakter prostytucji w świetle badań,
  - d) typologia prostytucji i osób świadczących odpłatne usługi seksualne,
  - e) związki prostytucji i seks biznesu,
  - f) specyfika prostytucji nieletnich i jej stymulatory,
  - g) związki prostytucji z przestępczością (stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, handel żywym towarem),
  - h) pomoc i interwencja wobec osób zajmujących się prostytucją (profilaktyka, zapobieganie, destygmatyzacja, edukacja, streetworking).
- 2) pornografia jako problem społeczny, moralny i zdrowotny:
  - a) terminologia związana z pornografią i zjawiskami jej pokrewnymi,
  - b) współczesne oblicza pornografii w dobie rozwoju techniki,
  - c) klasyfikacja materiałów pornograficznych,
  - d) przemysł pornograficzny, kanały dystrybucji i oddziaływanie na seksualność człowieka,
  - e) konsekwencje produkowania i korzystania z pornografii,
  - f) treści pornograficzne z udziałem nieletnich (dzieci i młodzieży),
  - g) pomoc i interwencja wobec ofiar (profilaktyka, zapobieganie, edukacja, terapia).

- 3) zjawisko prostytucji, pornografii oraz zjawisk pokrewnych wraz z ich uwarunkowaniami i konsekwencjami.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnościami:

- 1) planowania pomocy dla ofiar prostytucji i pornografii;
- 2) różnicowania wpływów prostytucji i pornografii w zależności od czynników podmiotowych i kontekstualnych;
- 3) odróżniania materiałów o treści pornograficznej od materiałów erotycznych i neutralnych;
- 4) odróżniania materiałów o treści pornograficznej z udziałem dzieci.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

Moduł IV

Rozwój technologii a seksualność

Moduł realizowany jest w formie 2 kursów specjalizacyjnych trwających 48 godzin.

1.(B5/IV). Kurs specjalizacyjny: „Rozwój technologii a seksualność”

Cel kursu:

poznanie wpływu różnych typów technologii na seksualność.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) Internet a seksualność;
- 2) wirtualna rzeczywistość a seksualność;
- 3) znaczenie szybkiego rozwoju technologicznego dla seksualności człowieka;
- 4) świadomość znaczenia wirtualnej rzeczywistości dla kształtowania seksualności człowieka;
- 5) rozumienie związków między rozwojem technologicznym a seksualnością.

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

2.(B5/IV) Kurs specjalizacyjny: „Rozwój technologii a seksualność - warsztaty praktyczne”

Cel kursu:

poznanie wpływu różnych typów technologii na seksualność w zakresie praktycznym.

Zakres wiedzy teoretycznej:

w czasie kursu osoba realizująca szkolenie opanuje przedstawioną poniżej wiedzę:

- 1) diagnoza seksuologiczna online;
- 2) pomoc seksuologiczna online;
- 3) zastosowanie wirtualnej rzeczywistości w pomocy seksuologicznej;
- 4) edukacja seksuologiczna online.

Zakres umiejętności praktycznych:

oczekuje się, że po ukończeniu kursu osoba realizująca szkolenie wykaże się umiejętnością:

- 1) przeprowadzania diagnozy seksuologicznej online;
- 2) planowania i udzielania pomocy seksuologicznej online;
- 3) wykorzystywania wirtualnej rzeczywistości w pomocy seksuologicznej;
- 4) przeprowadzania edukacji seksuologicznej online.

W wyniku kształcenia osoba realizująca szkolenie nabeździe umiejętności praktyczne pozwalające na zastosowanie nowych technologii w toku realizacji zadań psychoseksuologa.

Czas trwania kursu: 4 dni (32 godz.).

Forma realizacji kursu: stacjonarnie – warsztaty.

Forma zaliczenia kursu: sprawdzian wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu w formie zadania praktycznego.

Kurs jednolity

Kurs specjalizacyjny: „Prawo medyczne”

Cel kursu:

oczekuje się, że osoba realizująca szkolenie specjalizacyjne po ukończeniu kursu wykaże się znajomością podstawowych przepisów prawa w zakresie wykonywania zawodu w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia oraz odpowiedzialności.

Zakres wymaganej wiedzy:

- 1) zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zasady wykonywania działalności leczniczej:
  - a) świadczenia zdrowotne,
  - b) podmioty lecznicze – rejestracja, zasady działania, szpitale kliniczne, nadzór,
  - c) nadzór specjalistyczny i kontrole;
- 3) zasady wykonywania zawodu mającego zastosowanie w ochronie zdrowia:
  - a) definicja zawodu mającego zastosowanie w ochronie zdrowia,
  - b) prawo wykonywania zawodu,
  - c) uprawnienia i obowiązki zawodowe,
  - d) kwalifikacje zawodowe,
  - e) eksperyment medyczny,
  - f) zasady prowadzenia badań klinicznych,
  - g) dokumentacja medyczna,
  - h) prawa pacjenta a powinności pracownika ochrony zdrowia.
- 4) zasady powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego:
  - a) prawa i obowiązki osoby ubezpieczonej i lekarza ubezpieczenia zdrowotnego,
  - b) organizacja udzielania i zakres świadczeń z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego,
  - c) dokumentacja związana z udzielaniem świadczeń z tytułu ubezpieczenia;
- 5) zasady działania samorządów zawodowych w ochronie zdrowia:
  - a) zadania samorządów w ochronie zdrowia,
  - b) prawa i obowiązki członków samorządów w ochronie zdrowia,

- c) odpowiedzialność zawodowa pracowników ochrony zdrowia–
postępowanie wyjaśniające przed rzecznikiem odpowiedzialności
zawodowej, postępowanie przed sądem;
- 6) odpowiedzialność prawna pracowników ochrony zdrowia– karna, cywilna:
  - a) odpowiedzialność karna (nieudzielenie pomocy, działanie bez zgody,
naruszenie tajemnicy),
  - b) odpowiedzialność cywilna (ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej).

Czas trwania kursu: 2 dni (16 godz.).

Forma realizacji kursu: z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub stacjonarnie.

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie uczestnictwa w kursie oraz zaliczenie sprawdzianu z zakresu wiedzy objętej programem kursu.

V. FORMY I METODY SAMOKSZTAŁCENIA

Osoba specjalizująca się w dziedzinie psychoseksuologii powinna systematycznie kształcić się, pogłębiać wiedzę przez analizę aktualnej literatury fachowej z zakresu psychoseksuologii, a także poprzez korzystanie z innych form zdobywania wiedzy wskazanych przez kierownika specjalizacji.

A. Przygotowanie pracy poglądowej lub oryginalnej

Osoba specjalizująca się zobowiązana jest do przygotowania pod kierunkiem kierownika specjalizacji pracy poglądowej lub pracy oryginalnej, których temat odpowiada programowi szkolenia specjalizacyjnego.

B. Studiowanie piśmiennictwa

Osoba specjalizująca się zobowiązana jest pogłębiać wiedzę przez stałe śledzenie i studiowanie literatury fachowej polskiej i/lub obcojęzycznej dotyczącej psychoseksuologii. Piśmiennictwo będzie okresowo aktualizowane.

VI. METODY OCENY WIEDZY TEORETYCZNEJ I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

A. Kolokwia i sprawdziany umiejętności praktycznych

Osoba specjalizująca się zdaje kolokwia i sprawdziany:

- 1) na zakończenie kursu specjalizacyjnego sprawdzian z zakresu wiedzy określonej programem kursu – u kierownika kursu,;
- 2) na zakończenie stażu kierunkowego kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i sprawdzian umiejętności praktycznych objętych programem stażu kierunkowego – u opiekuna stażu/kierownika specjalizacji;
- 3) na zakończenie modułu kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej objętej programem danego modułu – u kierownika specjalizacji.

B. Ocena pracy pogładowej lub oryginalnej

Oceny i zaliczenia przygotowanej przez osobę specjalizującą się pracy pogładowej lub oryginalnej dokonuje kierownik specjalizacji.

C. Ocena znajomości piśmiennictwa

Osoba specjalizująca się przedstawia jeden raz w roku sprawozdanie z przeglądu piśmiennictwa fachowego. Oceny dokonuje kierownik specjalizacji.

STANDARDY SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO

1. Liczba i kwalifikacje kadry dydaktycznej

- 1) Szkolenie specjalizacyjne może być prowadzone przez jednostkę szkolącą, która prowadzi działalność odpowiadającą profilowi szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii i została wpisana na listę jednostek posiadających akredytację.
- 2) Jednostka szkoląca zapewnia kadre dydaktyczną posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne związane z realizowanym programem specjalizacji, stanowiącą gwarancję wysokiego poziomu szkolenia specjalizacyjnego.
- 3) Szkolenie specjalizacyjne powinno odbywać się na poziomie akademickim i może być prowadzona przez jednostkę, która spełnia następujące warunki:
  - a) prowadzi działalność umożliwiającą realizację kursów specjalizacyjnych i odbywanie staży kierunkowych przewidzianych w programie szkolenia specjalizacyjnego,
  - b) zawarła porozumienia z innymi podmiotami dotyczącymi prowadzenia kursów specjalizacyjnych lub staży kierunkowych określonych w programie szkolenia specjalizacyjnego, których prowadzenia nie może zapewnić w ramach swojej struktury organizacyjnej,
  - c) zatrudnia co najmniej dwóch specjalistów psychoseksuologów, którzy mogą pełnić rolę kierownika specjalizacji;
  - d) zapewnia odpowiednio wykwalifikowane osoby stanowiące kadre dydaktyczną (psychologów, lekarzy, innych specjalistów), które będą realizować zajęcia dydaktyczne przewidziane w programie specjalizacji lub ma zawarte odpowiednie umowy z innymi instytucjami na realizację takich zadań.
- 4) Kierownikiem specjalizacji może być osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii albo osoba posiadająca decyzję ministra właściwego do spraw zdrowia o uznaniu dotychczasowego dorobku zawodowego lub naukowego psychologa za równoważny ze zrealizowaniem

programu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii albo osoba, której minister właściwy do spraw zdrowia powierzył, w drodze decyzji, obowiązki specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii.

- 5) Opiekunem stażu kierunkowego może być osoba posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii albo osoba posiadająca decyzję ministra właściwego do spraw zdrowia o uznaniu dotychczasowego dorobku zawodowego lub naukowego psychologa za równoważny ze zrealizowaniem programu szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii albo osoba, której minister właściwy do spraw zdrowia powierzył, w drodze decyzji, obowiązki specjalisty w dziedzinie psychoseksuologii.

2. Baza dydaktyczna do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Baza dydaktyczna do prowadzenia kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych powinna być dostosowana do liczby osób realizujących szkolenie specjalizacyjne. Jednostka szkoląca zapewnia odpowiednie miejsca realizacji kursów specjalizacyjnych i staży kierunkowych, wyposażone w sprzęt niezbędny do nabywania wiedzy i kształcenia umiejętności praktycznych objętych programem specjalizacji:
  - a) sale seminaryjno-wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone w rzutnik multimedialny, komputer i niezbędne pomoce dydaktyczne,
  - b) pracownie wyposażone w sprzęt i aparaturę niezbędne do realizacji programu kursu specjalizacyjnego lub stażu kierunkowego,
  - c) bibliotekę posiadającą niezbędne piśmiennictwo, dostęp do Internetu.
- 2) Miejscem stażu podstawowego jest miejsce wykonywania czynności zawodowych zgodnych z programem specjalizacji.

3. Sposób realizacji programu szkolenia specjalizacyjnego

- 1) Jednostka szkoląca zapewnia sprawną organizację procesu dydaktycznego oraz prowadzi w sposób ciągły wewnętrzny system oceny jakości szkolenia specjalizacyjnego.
- 2) Realizacja programu szkolenia specjalizacyjnego uwzględnia aktualną wiedzę, osiągnięcia teorii i praktyki oraz wyniki badań naukowych istotnych dla szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii.

- 3) Dobór metod kształcenia jest właściwy dla realizowanych celów kształcenia;
- 4) Realizacja programu szkolenia specjalizacyjnego odbywa się na podstawie harmonogramu zajęć opracowanego w formie pisemnej.
- 5) Harmonogram powinien określać realizację modułów tematycznie, wraz ze związanymi z nimi kursami i stażami kierunkowymi, określonym czasem i miejscem ich realizacji oraz kadrami prowadzącą. Ewentualne zmiany terminów/kadry dydaktycznej są dopuszczalne w trakcie realizacji szkolenia specjalizacyjnego i jest za nie odpowiedzialny organizator kształcenia.
- 6) Ocena uzyskanej wiedzy i nabytych umiejętności odbywa się z uwzględnieniem metod określonych w programie szkolenia specjalizacyjnego.
- 7) Jednostka szkoląca prowadzi dokumentację przebiegu szkolenia specjalizacyjnego.

4. Wewnętrzny system oceny jakości kształcenia.

Dla właściwego przebiegu procesu kształcenia poszczególne jednostki szkolące dokonują analizy i oceny zdobywanych wiadomości i umiejętności na podstawie informacji zbieranych od psychologów realizujących szkolenie specjalizacyjne i od kadry dydaktycznej. Osoby realizujące szkolenie specjalizacyjne będą objęte sondażem (drogą anonimowej ankiety) o poziomie i jakości kształcenia (przygotowaniu kadry, bazy, programu itp.). Przedmiotem oceny jakości szkolenia specjalizacyjnego będzie w szczególności:

- 1) realizacja programu specjalizacji, organizacja i przebieg szkolenia specjalizacyjnego, harmonogram kursów specjalizacyjnych staży kierunkowych i innych form kształcenia, sposób oceniania wiedzy i umiejętności praktycznych;
- 2) stopień przydatności przekazywanej wiedzy oraz umiejętności praktycznych;
- 3) sposób prowadzenia zajęć, stosowane metody kształcenia i pomoce dydaktyczne.

Na podstawie wyników sondażu proces szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie psychoseksuologii będzie w razie potrzeby modyfikowany.